

ZOZNAM OTÁZOK PRE ZÁVEREČNÚ SKÚŠKU – ŠTÁTOVEDA
(denná a externá forma štúdia)
platné pre ak. r. 2026/2027

- Vysvetlite pojem štát z hľadiska geografického, sociologického, postmodernistického a právneho prístupu.
- Vymenujte teórie vzniku štátu podľa koncepcie G. Jellineka a stručne ich charakterizujte.
- Bližšie charakterizujte štátne územie a spôsoby jeho nadobudnutia.
- Vymenujte klasické znaky štátu. Bližšie rozveďte pojem obyvateľstvo štátu.
- Vysvetlite rozdiely, prípadne spoločné znaky medzi pojmami obyvateľstvo, ľud, občania a národ.
- Uveďte, aké základné koncepcie (chápania) národa poznáte a každú bližšie vysvetlite. Ku každej koncepcii uveďte jeden príklad štátu, kde sa uplatňuje.
- Vymenujte klasické znaky štátu. Bližšie popíšte štátnu moc chápanú vo formálnom a materiálnom význame.
- Vysvetlite, v čom spočíva suverenita štátu v jej pozitívnom a negatívnom význame. Ako sa suverenita štátu prejavuje?
- Aký je rozdiel medzi pojmami právomoc a suverenita? Možno suverenitu deliť, príp. obmedziť?
- Popíšte jednotlivé možnosti straty štátnej suverenity.
- Vysvetlite dopady členstva v Európskej únii na suverenitu štátu.
- Bližšie charakterizujte formálne a materiálne funkcie štátu.
- Vysvetlite pojmy legalita a legitimita štátnej moci.
- Uveďte aspoň 5 kritérií podľa ktorých sa členia štátne orgány a stručne vysvetlite podstatu každého delenia.
- Bližšie charakterizujte pojem forma štátu.
- Vysvetlite pojem horizontálna štruktúra štátu.
- Vysvetlite pojem vertikálna štruktúra štátu.
- Bližšie charakterizujte monarchistickú formu vlády.
- Stručne charakterizujte jednotlivé typy monarchií. Uveďte 5 štátov, kde sa v súčasnosti uplatňuje monarchická forma vlády.

- Bližšie charakterizujte republikánsku formu vlády a vymenujte jej typy.
- Bližšie charakterizujte parlamentný model formy vlády a uveďte 5 príkladov štátov, kde sa uplatňuje.
- Bližšie charakterizujte prezidentský model formy vlády.
- Bližšie charakterizujte kancelársku formu vlády a uveďte 2 príklady krajín, kde sa uplatňuje.
- Bližšie charakterizujte neoprezidentský systém formy vlády.
- Uveďte, aké zmiešané formy vlády poznáte a jednu z nich bližšie charakterizujte.
- Uveďte charakteristické znaky unitárneho štátu a 5 príkladov na takýto štát.
- Bližšie charakterizujte pojem autonómia. Uveďte, aké druhy autonómie rozoznávame a ku každému uveďte jeden príklad.
- Uveďte charakteristické znaky federácie a 5 príkladov federácií.
- Vysvetlite rozdiely medzi federáciou a unitárnym štátom.
- Vysvetlite pojem konštitucionalizmus a uveďte 2 príklady ústav, ktoré boli prijaté v 18.-19. storočí.
- Vysvetlite pojem ústava. Ozrejmte rozdiel medzi ústavou vo formálnom zmysle a ústavou v materiálnom zmysle.
- Vysvetlite, aké delenia ústav poznáte a bližšie ich charakterizujte.
- Bližšie charakterizujte jednotlivé funkcie (úlohy) ústavy a vysvetlite pojem konštitucionalizmus.
- Vysvetlite pojem preambula ústavy, uveďte, aké druhy preambúl ústavy existujú a aké sú rozdiely medzi nimi.
- Uveďte, aké druhy ústavodarnej moci poznáme a každý z nich bližšie charakterizujte.
- Uveďte, aké konkrétne spôsoby prijatia ústavy poznáte a ku každému uveďte 1 príklad.
- Vysvetlite, čo to je rigidná ústava a uveďte, aké nástroje na zabezpečenie rigidity ústavy existujú.
- Vysvetlite, čo to je materiálne jadro ústavy a bližšie charakterizujte jeho druhy a funkcie.
- Vysvetlite pojem právny štát a bližšie charakterizujte jeho možné koncepcie.

- Vysvetlite pojmy aplikácia ústavy a interpretácia ústavy a uveďte, komu prislúcha aplikáciu a interpretáciu ústavy realizovať.
- Uveďte, aké druhy výkladu ústavy poznáte a bližšie ich charakterizujte.
- Vysvetlite teóriu originalizmu a *living tree interpretation*.
- Charakterizujte význam a limity ústavného súdnictva pri výklade ústavy. Uveďte, či resp. ako je možné prekonať výklad ústavy podaný ústavným súdnictvom.
- Bližšie charakterizujte pojem demokracia, vrátane uvedenia jej najdôležitejších štátovedných znakov.
- Bližšie charakterizujte koncept militantnej demokracie a uveďte aspoň dva príklady nástrojov, ktoré môže tento koncept využívať.
- Bližšie charakterizujte priamu demokraciu.
- Vysvetlite pojem referendum. Uveďte, aké druhy referenda poznáte a bližšie ich charakterizujte.
- Vysvetlite podstatu zastupiteľskej (reprezentatívnej) demokracie a pojmy imperatívny mandát a reprezentatívny mandát.
- Vysvetlite pojem voľby. Vysvetlite, aké funkcie voľby v demokratickej spoločnosti plnia.
- Uveďte podstatné znaky väčšinových volebných systémov.
- Uveďte základné druhy väčšinových volebných systémov a vysvetlite rozdiely medzi nimi.
- Uveďte podstatné znaky volebných systémov pomerného zastúpenia.
- Uveďte a charakterizuje základné druhy kandidátnych listín vo volebných systémoch pomerného zastúpenia.
- Uveďte a vysvetlite, aký vplyv na zloženie parlamentu a následnú kreáciu vlády vo všeobecnosti majú väčšinové volebné systémy na jednej strane a volebné systémy pomerného zastúpenia na strane druhej.
- Charakterizujte pojem politická strana. Vysvetlite, aký význam majú politické strany v demokratickej spoločnosti.
- Stručne charakterizujte varianty pojmového vymedzenia ľudských práv a slobôd.
- Popíšte historický a inštitucionálny vývoj ľudských práv.
- Uveďte a charakterizujte ideové zdroje konceptu ľudských práv a slobôd.
- Priblížte jednotlivé klasifikácie ľudských práv a uveďte ku každej kategórii jeden príklad.

- Uvedte, na čo slúži test proporcionality a bližšie ho charakterizujte.
- Uvedte, aké formy garancií ľudských práv rozpoznávame.
- Charakterizujte povahu výkonnej moci vo všeobecnosti a popíšte historický vývoj konceptov výkonnej moci.
- Bližšie charakterizujte výkonnú moc v monarchii.
- Bližšie charakterizujte fungovanie výkonnej moci v parlamentnej forme vlády.
- Bližšie charakterizujte fungovanie výkonnej moci v prezidentskej forme vlády.
- Uvedte rozdiely a spoločné znaky výkonnej moci v parlamentnej a prezidentskej republike.
- Vysvetlite, čo znamená systém brzd a protiváh a ako sa prejavuje v jednotlivých formách vlády.
- Bližšie charakterizujte výkonnú moc v modifikovaných formách vlády.
- Uvedte, čo predstavuje inštitút vyslovenia dôvery/nedôvery. V ktorých formách vlády sa tento inštitút vyskytuje? Vysvetlite pojem konštruktívna nedôvera.
- Charakterizujte pojem spravodlivosť, vrátane jeho etymológie a pozitívneho a negatívneho vymedzenia spravodlivosti.
- Bližšie charakterizujte všeobecnú spravodlivosť. Vysvetlite pojmy vyrovňavacia spravodlivosť a rozdeľovacia spravodlivosť.
- Podrobne charakterizujte rozdeľovaciu spravodlivosť vrátane jednotlivých kritérií.
- Charakterizujte právomoc a kompetenciu súdov, ich úloh ako aj vzťah súdov a ľudu.
- Vysvetlite vzťah súdov k iným zložkám moci. Uvedte, čo je to tzv. jurisdikčná imunita rozhodnutí súdov.
- Bližšie charakterizujte nezávislosť súdnej moci. Popíšte účel nezávislosti a jej vzťah k nestrannosti.
- Uvedte a popíšte kritériá nezávislosti súdov tak, ako ich používa Európsky súd pre ľudské práva.
- Bližšie vysvetlite pojem nestrannosti súdnej moci vrátane jej účelu.
- Uvedte, aké testy sa používajú na skúmanie nestrannosti súdnej moci a charakterizujte ich.
- Bližšie charakterizujte procesné princípy súdnej moci.
- Charakterizujte zodpovednosť sudcov vrátane jej jednotlivých rovín.

- Uvedte, čo je to precedenčnosť rozhodovania súdov. Pojem vysvetlite vrátane rovín záväznosti precedensov.
- Porovnajte precedenčné právo v systéme *common law* s precedenčným právom v kontinentálnej právnej kultúre.
- Charakterizujte precedenčné právo v angloamerickej právnej kultúre.
- Popíšte precedens v kontinentálnej právnej kultúre.
- Uvedte, aké účinky záväznosti súdnych rozhodnutí poznáte a vysvetlite ich. Charakterizujte pojmy precedens *de iure* a precedens *de facto*.
- Uvedte, aké základné úlohy plní ústavné súdnictvo. Vysvetlite, čo je to prežarovanie ústavy a čo je to klauzula nadradenosti v ústavách.
- Porovnajte spoločné a odlišné znaky koncepcií ústavného súdnictva u E.-J. Sieyèsa a H. Kelsena.
- Bližšie charakterizujte difúzny a koncentrovaný model ústavného súdnictva vrátane tzv. inkluzivity.
- Charakterizujte abstraktnú a konkrétnu kontrolu ústavnosti vrátane problematických aspektov tohto delenia.
- Vysvetlite nasledovné pojmy: preventívna a následná kontrola ústavnosti; materiálna a formálna kontrola ústavnosti.
- Charakterizujte právne a politické ponímanie samosprávy a uveďte základné znaky troch hlavných teórií samosprávy.
- Vymenujte princípy systému organizácie samosprávy v štáte a stručne ich charakterizujte.
- Uvedte charakteristiku základných znakov kontinentálneho (európskeho) systému miestnej správy a angloamerického systému miestnej správy.
- Stručne charakterizujte pojem územná (miestna) samospráva, princípy jej organizácie (resp. čím sa vyznačuje) a vymenujte jej základné prvky.
- Uvedte, ktorý medzinárodnoprávny dokument upravuje základy modernej samosprávy v európskych štátoch. Bližšie popíšte, na základe akých princíпов je tento dokument sformulovaný.
- Charakterizujte znaky záujmovej samosprávy. Uvedte, ako ju môžeme ďalej klasifikovať.

- Klasifikujte orgány a inštitúcie ochrany práva.
- Všeobecne charakterizujte inštitúciu ombudsmana.
- Bližšie charakterizujte ombudsmana moci zákonodarnej.
- Bližšie charakterizujte ombudsmana moci výkonnej.
- Vysvetlite pojmy všeobecný ombudsman, špeciálny ombudsman, pravý ombudsman, nepravý ombudsman.
- Charakterizujte inštitúciu Európskeho ombudsmana, stručne popíšte jeho oprávnenia.
- Charakterizujte prokuratúru, jej úlohy a postavenie.
- Charakterizujte románsky a germánsky model prokuratúry.
- Charakterizujte najvyššie kontrolné inštitúcie, opíšte modely účtovných dvorov, charakterizujte ich členenie podľa štruktúry, popíšte Európsky dvor audítorov,
- Stručne popíšte historický vývoj notárstva, popíšte náplň notárskej činnosti.
- Charakterizujte advokáciu, popíšte základné úlohy advokácie, charakterizujte inštitút profesijného tajomstva advokátov.
- Popíšte historický vývoj arbitráže, charakterizujte arbitrážne konanie, opíšte výhody a nevýhody rozhodcovského konania.
- Charakterizujte inštitúciu exekútora a uveďte základné princípy uplatňované v exekučnom konaní.
- Uveďte a stručne popíšte hlavné dôvody počiatkov európskej integrácie a princípy, na ktorých bola vytvorená.
- Vymenujte zakladajúce zmluvy primárneho práva Európskej únie (resp. Európskych spoločenstiev) a stručne charakterizujte ich obsah.
- Uveďte a stručne popíšte charakteristické črty primárneho práva EÚ.
- Uveďte, akým spôsobom sa realizuje výkon moci v Európskej únii.
- Charakterizujte zásadu subsidiarity a zásadu proporcionality v podmienkach Európskej únie.
- Uveďte, čo sa rozumie pod pojmami rešpektovanie národnej identity, delegácia právomocí a princíp lojálnosti v Európskej únii.
- Vysvetlite, čo rozumieme pod pojmami prednosť a priamy účinok práva Európskej únie vo vzťahu k právnym poriadkom členských štátov.

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra ústavného práva
Šafárikovo nám. 6, P.O.BOX 313, 810 00 Bratislava I

-
- Uvedte, akým spôsobom sa jednotlivé členské štáty postavili k doktríne prednosti práva Európskej únie. Svoju odpoveď bližšie zdôvodnite. Uvedte pri tom aj konkrétne príklady postoja konkrétnych členských štátov.
 - Uvedte, akým spôsobom je možné riešiť konflikty medzi ústavnými poriadkami jednotlivých členských štátov a právom Európskej únie.
 - Bližšie charakterizujte občianstvo Európskej únie, jeho obsah a charakteristické znaky.
 - Vo svetle rozhodovacej činnosti Súdneho dvora EÚ uvedte, čo znamená doktrína „inštitucionálnej rovnováhy v Európskej únii“.
 - Uvedte a bližšie popíšte základné črty právneho poriadku Európskej únie.